

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keerberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

Nogmaals: onze reorganisatie

IN DIT NUMMER van ons maandblad vragen wij de bijzondere aandacht van de leden voor de bijlage met de concept-statuten en het concept-huishoudelijk reglement. Ook in het aprilnummer van het Maandblad tegen de Kwakzalverij heeft men reeds een dergelijke bijlage kunnen aantreffen. Op de op 8 mei gehouden ledenvergadering bleek men mee te kunnen gaan met de modernisering van de vereniging om haar een strijdbaar karakter te geven om tal van moderne vormen van een wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidszorg beter en met meer succes te kunnen bestrijden.

Oorspronkelijk was als naam van de vereniging, na ampele overweging voorgesteld: „Vereniging tot bescherming van de wetenschappelijk verantwoorde gezondheidszorg”. Bij kennisgeving van de thans aangeboden concept-statuten zal men zien, dat dit deel van het voorstel niet is gehandhaafd — het woord „kwakzalverij” dat zovelen op waarde bleken te schatten omdat het kort en duidelijk is blijft gehandhaafd. Worden op de vergadering van 27 november a.s. de voorstellen aangenomen, dan zal de vereniging straks heten: Vereniging ter bestrijding van de Kwakzalverij. De naam van het maandblad wordt niet gewijzigd.

De reorganisatie-voorstellen zijn voorbereid door een commissie, waarvan deel uitmaakten de heren A. P. N. de Groot, H. Dijkstra, J. Noord, M. Paulissen en mevrouw dr. E. R. Westerveld-Brandon. Mevrouw Westerveld en de heer Dijkstra hebben helaas niet mogen beleven dat de voorstellen aan de leden werden aangeboden.

Wij mogen verder verwijzen naar de hiernaast staande uitnodiging tot het bijwonen van de ledenvergadering van 27 november a.s. in het American Hotel te Amsterdam en naar de bijlage met de concept-statuten en het concept huishoudelijk reglement.

**BIJ DIT NUMMER
BEHOORT EEN BIJLAGE**

LEDENVERGADERING

op zaterdag 27 november 1965 te 14 uur
in de Blauwe Zaal van het
American Hotel te Amsterdam.

AGENDA:

1. Opening door de voorzitter.
2. Notulen van de ledenvergadering van 8 mei 1965.
3. Ingekomen stukken en mededelingen.
4. Vaststelling begroting 1966.
5. Benoeming van de leden van de kascommissie. Voorgesteld worden door het bestuur de heren dr. J. Birza te Amsterdam, G. C. M. van Nijnatten te 's-Gravenhage en J. Th. Balk te Amsterdam.
6. Benoeming van leden van het bestuur in drie bestaande vacatures. Het bestuur stelt de benoeming voor van:
 - a) mevrouw J. W. J. Vermeulen te Haarlem.
 - b) de heer A. Vermeij te Rotterdam.
 - c) de heer P. L. Stal, arts te Den Haag.
7. VASTSTELLING NIEUWE STATUTEN EN HUISHOUDELIJK REGLEMENT.
8. Rondvraag.
9. Sluiting.

Indien het quorum niet aanwezig is om een rechtsgeldig besluit te nemen inzake punt 7 van bovenstaande agenda zal direct na sluiting van deze vergadering een volgende

LEDENVERGADERING

worden gehouden, met de volgende

AGENDA:

1. Opening door de voorzitter.
2. VASTSTELLING NIEUWE STATUTEN EN HUISHOUDELIJK REGLEMENT.
3. Rondvraag.
4. Sluiting.

„Niet geheel duidelijk”

IN HET VORIGE nummer van ons maandblad hebben wij de teleurstelling tot uiting gebracht over de samenstelling van de niet-ambtelijke commissie, die het vraagstuk van de onbevoegde uitoefening van de geneeskunst zal onderzoeken. Bij een bericht over de samenstelling van deze commissie tekende de arts J. A. P. (J. A. Putto) in de Geneeskundige Gids van 2 september j.l. aan:

In de commissie mis ik de voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, de oud-geneeskundig inspecteur A. P. N. de Groot.

Beslist afkeurenswaardig is, dat er een vertegenwoordiger van de onbevoegden (Ned. Werkgroep van Practiserende genezers) is benoemd.

IN MEDISCH CONTACT van 10 september schreef de heer De Groot
vervolg op pag 2

NIET WIJKEN VOOR KWAKZALVERS

DE RIJZIGE HEER A. P. N. de Groot uit Hilversum is voorzitter van de 84-jarige en deswege wat stramme Vereniging tegen de Kwakzalverij (schrijft in De Tijd P. van der Eijk). Hij is oud-huisarts en gepensioneerd inspecteur van de Volksgezondheid in de provincies Noordholland en Utrecht en in die functie naar zijn zeggen „de schrik van de kwakzalvers”. Ook nu laat hij niet af en verklaart: „Wettelijke status of niet, we zullen tegen de magnetiseurs blijven ageren, in het belang van hun arme patiënten”. Zijn tegenstanders duidt hij bij voorkeur aan met „zwerfers” en voor hun bezigheden heeft hij zijn hoogstpersoonlijke, maar niettemin duidelijke woord „swieberij”. Hij en zijn duizend leden tellende vereniging zijn teleurgesteld omdat deze niet vertegenwoordigd is in de door de minister gevormde commissie, die moet nagaan of magnetiseurs wettelijk moeten worden erkend. De staatssecretaris heeft geschreven dat de vereniging te duidelijk partij is, welk argument de heer De Groot doet opmerken: „Alsof de N.W.P. geen partij is. Het is wel duidelijk: hier wordt politiek bedreven. Men wil met die commissie ergens heen. Duidelijke tegenstanders van swieberij zijn er niet in opgenomen. Er zitten geen vechters in. Reken erop, dat ik geen duimbreed zou wijken.”

De heer De Groot woont in een rustige villawijk in Hilversum. Het aardige is, dat hij op nog geen tweehonderd meter afstand zit van het hoofdkwartier van de N.W.P. en van de directeur ervan. „Nee, de heer Van der Plaats heb ik nog nooit ontmoet, en ik wil hem niet zien ook.”

DE HEER DE GROOT wankelt nooit in de strijd tegen de kwakzalvers, ook geestelijk niet. Hij schetst een dramatische omstandigheid waarin hij tijdens zijn loopbaan als geneeskundig inspecteur is komen te verkeren: „Stel u voor, ik moest getuigen in een rechtszaak tegen een arts, die was afgedwaald tot een soort genezende stralen. Ik, en mijn familie, dachten dat ik toen een tumor had in mijn hoofd en uitgerekend deze man zei dat hij een remedie had tegen tumor. Weet u wat ik deed: ik consulterde hem niet, ik deed hem de das om. Later bleek dat ik geen tumor had, maar manager's disease”. Wat voor dokter De Groot weegt is slechts het wetenschappelijk bewijs. Zodra dit geleverd is, is hij tevreden. Vandaar ook dat hij niet gelooft, dat roken kanker veroorzaken kan. Het is nog niet bewezen. Het zal alleen stimulerend kunnen werken bij hen die aanleg hebben, meent hij. Kwakzalverij vindt de heer De Groot niet alleen bij magnetiseurs en andere paranormale genezers. „Wanneer een dokter telefonisch een diagnose stelt en zegt: neem maar een aspirientje, is hij een kwakzalver”. Ook vindt hij dat de opleiding tot psycholoog niet bij Letteren en Wijsbegeerten moet zijn ondergebracht, maar bij de medische faculteit. „Ook psychologen zijn veelal kwakzalvers: hun werk grenst dicht aan de geneeskunde en zij hebben er de bevoegdheid niet toe.”

ZIJN BEZWARREN TEGEN paranormale genezers concretiseert hij in enkele medische gevallen, die hem uit de praktijk bekend zijn, al verbiedt het medisch geheim hem noemen van namen. „Een kind met toevallen bleef er-

in, een vrouw met borstkanker overleed kansloos, evenals een oude man, die open t.b.c. bleek te hebben en bovendien zijn kleinkinderen besmette. Doordat men zich tot een „zever” wendde waren de juiste diagnose en een adequate behandeling uitgebleven, met de gevolgen daarvan”. Daarom dat hij zich nooit zal verzoenen met het werk van de magnetiseurs. „Wat ze ook bereiken ten goede, dat zal nooit tegen de fatale gevolgen voor anderen kunnen opwegen.”

Weinig te spreken is hij over zijn collega's, die niet alleen nalaten zich en masse bij zijn vereniging aan te melden, maar er zelfs geen bezwaar tegen hebben dat hun patiënten zich tot een magnetiseur wendden. „Zij zijn daarentegen veel te blij dat ze van die zeurpieten af zijn.”

Liederlijk

DE GEBEDSGENEZERS KRIJGEN wél de nodige publiciteit in de Nederlandse pers. Onlangs publiceerde De Volkskrant een reportage van gebedsgenezers Maasbach. Een lezer in Sluiskil, de heer J. F. Tjebbes reageerde daarop als volgt:

„De gebedsgenezing, waar u in de reportage over Maasbach (28 aug.), over schrijft, is een even verleidelijk als halsstarrige en speculatieve zaak, die men „theologisch” afdoet met het feit, dat Christus niet mens is geworden om dokters en apothekers overbodig te maken. Punt! Het is een gewetenloze instelling om illusies te wekken bij zieke mensen; illusies die niet in vervulling gaan. Het laffe is dat dan de „genezer” het gebrek aan succes op rekening van gebrek aan geloof schuift.

Ik ben er als ouderling-kerkvoogd van de Nederlands-hervormde Kerk danig mee geconfronteerd geweest in de jaren 1953 en 1956. De voorzitter van de commissie voor opzicht van de Generale Synode der Ned. Herv. Kerk, een medicus, heeft na diepgaand onderzoek uitgesproken: „Ik aarzel niet deze walgelijke praktijken liederlijke kwakzalverij te noemen.” De Generale Synode distantieert zich van deze sektarische bewegingen. Er is in de jaren, dat ik met deze zaak ambtelijk te maken had, niemand genezen. Wel zijn velen verleid geworden. Wat deze heren van het kaliber Maasbach vergeeten, is dat niet zij maar Christus aanhang verdient en dat niet hun naam maar die van Jezus moet worden groot gemaakt.”

„Niet geheel duidelijk”

vervolg van pag 1

een ingezonden stuk. Daarin wees hij op het feit, dat op 25 september van het vorige jaar het bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij aan de staatssecretaris dringend verzocht heeft een vertegenwoordiger van de vereniging deel te doen uitmaken van de niet-ambtelijke commissie. Er kwam een afwijzend antwoord: de staatssecretaris zag er geen aanleiding toe, „gezien de duidelijke stellingname van uw organisatie tegen het verlenen van geneeskundige bijstand door hen, die niet zijn toegelaten tot de uitoefening der geneeskunst” (zie het Maandblad tegen de Kwakzalverij van januari en van april 1965).

Deze houding van de staatssecretaris

impliceerde tevens, aldus de voorzitter van onze vereniging, dat ook voorstanders niet kunnen worden uitgenodigd om in de commissie te worden benoemd. Nu is er tóch een vertegenwoordiger van de N.W.P. aangewezen!

„Het bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij is er van overtuigd, dat met deze gang van zaken de volksgezondheid niet is gediend.” besloot dokter De Groot zijn ingezonden stuk in Medisch Contact. De redactie van dit blad tekende hierbij aan:

„Wij kunnen ons de verbazing van de inzender indenken. De door de staatssecretaris aangelegde norm is ons in deze niet geheel duidelijk”.

„Ik kom niet meer” schreef ze aan specialist

EIND AUGUSTUS STOND een tent aan de Europaboulevard in Amsterdam-Zuid, niet ver van het RAI-gebouw. De gebedsgenezer Hoekendijk organiseerde er bijeenkomsten. Dat is elc jaar geleden begonnen, vertelde Aard van der Mijm in Het Parool, toen de huis schilder Karel Hoekendijk in Baarn een bijeenkomst bezocht van de gebedsgenezer Leonard, een Canadees. Hij had het aan zijn hart, maar van stonde af aan werd hij beter. Hij kreeg, geloven de Hoekendijks, een nieuw hart. Zijn vrouw werd van maagklachten bevrijd.

Hoekendijk & Zonen, gebedsgenezers, stond er boven het artikel in Het Parool. Vader Hoekendijk begon zelf met gebed anderen te genezen, weldra ging moeder Bep, zijn vrouw meedoen, evenals de zoons Frans en Ben, met echtgenoten en de schoonzoon, Peter Vlug. Dat is dan Hoekendijk & Zonen, die inmiddels vestigingen hebben in vele landen!

Gevallen, die als blijvende genezingen worden gezien, worden bekend gemaakt. De getuigenissen van deze „genezen patiënten” worden vastgelegd op grammofoonplaten, die Hoekendijk voor een tientje per stuk verkoopt. Een bekend geval van genezing” is opa Pannekoek in Arnhem. De grammofoonplaten heten J.O.S.M.-platen, hetgeen een afkorting is van „Jezus overwon Satans Macht”.

Eigen stichtingen

OP PLAAT NO. 5 hoorde de verslaggever van het Parool het volgende relaas van een „genezing”: „Ik had kanker aan mijn lever en kreeg een vreselijk dikke buik en ze hebben me in een maand tijd tachtig liter vocht uitgetapt en ze konden me niet helpen. In december 1961 heeft God mij genezen en ik ging bij de dag vooruit”. Ben Hoekendijk zegt: „Prijst de Heer, Prijst de Heer. Is dat niet wonderbaar?”

De activiteiten van vader Karel en moeder Bep Hoekendijk, van de zoon Frans en diens vrouw Yvonne zijn ondergebracht in de stichting Stroom van Kracht. Zoon Ben heeft zijn eigen stichting, waarin behalve zijn vrouw Wies (die geestelijke liederen op de bijeenkomsten zingt) ook nog zijn zuster en zijn zwager medewerken. Zoon Ben bewoont een eengezinswoning in Putten met een mooi kantoortje in de tuin voor de administratie.

Ben Hoekendijk mocht een tijdje geleden Suriname niet in — de autoriteiten zagen er een gevaar in voor de geestelijke volksgezondheid. Maasbach

werd trouwens eveneens belet Suriname te bezoeken. Een paar jaar geleden moesten vader Karel en moeder Bep na vier maanden uit de West vertrekken.

Niet alleen in de West ondervinden de Hoekendijks moeilijkheden. Hun advertenties voor plaatselijke bijeenkomsten worden niet zelden geweigerd. Politie-autoriteiten geven veelal slechts onder bepaalde voorwaarden toestemming voor de tentbijeenkomsten.

De familie beroept zich er echter steeds op geen kwakzalvers te zijn. Zij houden ook vol dat hun handoplegging slechts een „zegenend gebaar” is.

HUIVERINGWEKKEND, DEZE GEBEDSGENEZING

HET WERK ZELF, de gebedsgenezing, is huiveringwekkend, schrijft A. J. Ijdens in de Haagse Courant, want Ben Hoekendijk stond in augustus op het Haagse Malieveld met zijn tent.

Aarzelend, steunend op de arm van een verpleegster, geholpen door een familielid komen achttien Hagenaars langs de evangelist. Hij legt hun de hand op het hoofd, bidt soms scherp, met „vaar uit Satan, in Jezus naam vaar uit!”, soms zacht, een diep meelevende klank in zijn stem. Dat mevrouw Hoekendijk klaar staat met fototoestel en telelens wanneer zich een geval van miraculeuze spontane genezing voordoet moet toeval zijn.

Maar ze staat er.

„Wie is ooit genezen door het gebed?” roept plotseling de prediker. Twintig handen gaan omhoog. „Prijst het lam, looft Den Heer, God is een goéde God”, jubelt de tent mee. De genezing gaat verder: een man die al 19 jaar ziek is, een vrouw die 28 pillen per dag moet slikken, een 82-jarige dame die kinds wordt, enkele half doven; zachtjes zegt Hoekendijk enkele dingen tegen ze na de handoplegging..... ze zeggen het na. Genezen?

Een vrouw, die tot de drie bekeerden behoorde, nu heling zoekt van haar oorspijn — „ik kan er al twee jaar niet van slapen” — loopt aarzelend door, hand aan het hoofd. Mevrouw Hoekendijk ontfermt zich over haar, de evangelist merkt het op: Is het weg?” „Ja, op dit moment wel,” zegt ze, „maar het komt iedere keer weer terug.....” „Prijst de Heer, u bent genezen!” roept Hoekendijk.

IN EEN GESPREK vertelde de 33-jarige Ben Hoekendijk aan de verslaggever:

„Ja, zakelijk gezien is dit mijn eigen stichting. Ik heb een eigen uitgeverij van boeken en grammofoonplaten, we drukken een maandblad in een oplage van 4000 en overal in het land zijn vaste plaatsen van samenkomst. De collecte? Waarom wilt u dat weten? Hier op het Malieveld komen we voor de hele campagne 3000 gulden te kort, als u dat bedoelt. Het terrein is duur, elke avond kost ons 500 gulden”.

„Ben ga je mee, de auto staat klaar”, zachte drang van de fraai geschapen, blonde mevrouw Wies Hoekendijk, óók evangeliste en leidster van de zangdiensten. Ze deed terughoudend toen ik haar man te spreken vroeg, en nu, argwanend, „het wordt toch wel een vriendelijk stukje?” Geruisloos wiegt de zwarte slee het Malieveld af. Naar het hoofdkantoor in Putten.

EN OVER DE diensten nog dit, eveneens uit de Haagse Courant.

Een Scheveningse dame wordt voor de microfoon gehaald — genezen van een chronische rugpijn sinds zij vorige week de dienst bijwoonde. De Halleluja's zijn niet van de lucht, voor het eerst deze avond bekruipt mij onbehagen, vertelt A. J. Ijdens. Hoekendijk vertelt nu van de Rotterdamse dame, alcoholiste met een maagzweer, die ik woensdagavond zelf had horen verhalen van haar wonderbaarlijke genezing: eerst huisarts, ziekenhuis, foto's, specialist — alles nu niet meer nodig. „Ik heb de specialist geschreven dat ik niet meer kom,” lacht de Rotterdamse; „maar”, vroeg Hoekendijk woensdagavond meteen, „u hebt daarna toch foto's laten maken die aanwezen dat het weg was?” „Ja-ja,” knikte zij blij. Halleluja, roept de tent, bevend van ontroering.

De feitelijke gebedsgenezing is op komst. De blijheid, de exhibitionistische vroomheid van publiek en evangelist, de voortdurende amens en Halleluja's doen mij, die het woensdagavond met lichte verbazing maar bereidheid tot accepteren onderging nu geforceerd aan en vorderende de avond steeds meer irritant. Van Ben Hoekendijk denk ik het te begrijpen. Het is zijn beroep, zijn eigen zaak, zoals hij zegt. Maar het publiek, wat bezielt ze. Zijn ze zo kinderlijk?

In weinig lijken deze vrij gewone diensten op de demagogie van een Osborn, op de exaltatie van Maasbach.

vervolg op pag 4

„ZONDIGEN” TEGEN DIEETREGELS

EEN DIEET IS er om te volgen. Maar er zijn mensen, die er graag een loopje mee nemen. Het verbodene lokt nu eenmaal. En omdat een levensmiddelenbedrijf er kennelijk wat in ziet, wanneer men er maar goed van eet, of het de gal ten goede komt of niet, kreeg een bewoonster van Tilburg een prijs van het levensmiddelenconcern Albert Heijn. De A.H.-krant bracht er verslag van, compleet met een foto van de gelukkige mevrouw en de haar toegekende vizel.

„Drink na het „zondigen” (tegen de dieetregel, redactie Maandblad) een kopje heerlijke thee van rammenasbast en u hebt nergens last van. Ook is het aan te raden 's avonds vóór het naar bed gaan een kopje te nemen als 'n goed laxermiddel”.

Gelukkig was Albert Heijn nog wel zo verstandig om even een dokter te raadplegen. Deze verklaarde dat rammenas-aftreksel een van ouds bekend laxermiddel is, dat zelfs in de officiële geneeskunde nog wel wordt voorgeschreven. Het heeft bovendien een zekere galdrijvende werking en is dus zeker een goed huismiddel voor lijdens aan galstenen en andere personen met „last van de gal”. Het beste is gedurende enkele weken een kopje rammenas-thee na iedere maaltijd dus drie maal per dag te gebruiken. Na zo'n kuur houdt men er weer een tijdje mee op.

De Tilburgse mevrouw kreeg van de dokter overigens nog wel, en terecht, een zachte wenk: „Dieetvoorschriften voor galsteenlijders zijn er namelijk om te worden opgevolgd. Denkt u vooral, niet, dat rammenas het dieet overbodig maakt. Het is heel ondeugend dat de inzender haar recept speciaal aanbeveelt voor na het zondigen tegen dieetvoorschriften.”

De apotheker, die ons op een en ander attent maakte, had inmiddels al vraag naar rammenasbast gehad...

Hypnose - bron van sensatie

HET WOORD HYPNOSE wekt al bij velen een indruk van iets griezeligs. Velen scharen het, geheelten onrechte, onder spokerij en omgang met geesten. Hypnose is slechts één der vele half-ontraadselde kwesties, die op het gebied der para-psychologie voorkomen. Want dit is de enige weg om het te bezien..... Hypnose is als een variëte'-nummer minder gewenst, al wordt het daarvoor vaak genoeg misbruikt. Op de vraag „Wat is hypnose?” valt niet gemakkelijk een antwoord te geven, dat voldoet aan de wetenschappelijke opvattingen, die momenteel over dit onderwerp bestaan. Zeer populair en daardoor niet geheel juist zou men hypnose kunnen omschrijven als de werkwijze of de toestand waar in een ander geraakt onder de totale invloed van de hypnotiseur. Zeker, deze definitie is gebrekkig, maar de meer deskundige lezer zal de onmogelijkheid inzien van een correcte beschrijving in het bestek van dit korte artikel. Hypnose als toestand laat zich het best vergelijken met slapen, maar deze slaap is dan kunstmatig veroorzaakt, door handelingen van de hypnotiseur. In de natuurlijke slaaptoestand is het zeer moeilijk om met de slapende contact te krijgen zonder dat hij of zij ontwaakt. Maar onder hypnose is van ontwaken geen sprake, zo lang de hypnotiseur dat verbiedt. Daarentegen voert zijn

„slachtoffer” onbewust elk bevel (suggestie is de term) uit, dat de hypnotiseur geeft. Op een kort woord fluiten de proefpersonen als kanaries, geraken in een toestand van dronkenschap, zijn gevoelig voor pijn in lichte graad, allemaal dingen die wel eens op de planken gedemonstreerd worden.

Van meer waarde zijn uiteraard de mogelijkheden die hypnose biedt in de psychiatrie.

HYPNOSE EN MAGNETISME zijn niet twee namen voor één verschijnsel. Om iemand te hypnotiseren past de hypnotiseur een zekere techniek toe. Een daarvan is de proefpersoon te vermoeien en daarbij te suggereren, dat hij zich vermoeid begint te voelen, steeds vermoeider, dat hij slaperig wordt, steeds slaperiger enzovoort, tot de betrokkene werkelijk in slaap valt.

De magnetiseur maakt alleen bepaalde hand of armbewegingen langs het lichaam en het gevolg kan zijn, dat de patiënt inslaapt, maar dat is gezinszins onvermijdelijk.

Helaas wordt er door sommige personen van de hypnose nog al eens misbruik gemaakt, zoals reeds boven aangehaald als sensationeel shownummer in een variëte'. In de oorlog werd in het Amerikaanse leger er wel gebruik van gemaakt om bepaalde mededelingen van krijgsgevangenen los te krijgen.

Men hoort wel beweren, dat onder de invloed van hypnotiseurs misdaden door de proefpersonen zouden zijn begaan. Het is vrijwel zeker dat deze beweringen niet op waarheid berusten. Eigenaardig is namelijk, dat een gehypnotiseerde elk bevel uitvoert, maar... tot op zekere hoogte. Wie niet met misdaad vertrouwd is zal uit de hypnotische slaap ontwaken, zodra de hypnotiseur op het plegen van 'n misdaad aandringt. Een hoogstaande vrouw kan door dit middel niet tot onzedelijkheid gebracht worden enzovoort.

Veel is er nog te onderzoeken, maar het staat in elk geval vast, dat hypnose en magnetisme niet in handen van leken behoren, aldus een artikel in de Bossche Omroep. Controle is noodzakelijk.

Gebedsgenezers

vervolg van pag 3

Het antwoord geeft ten dele de korte, maar hevig emotionele genezingsseance na een licht „opzweepend” gebed.

Hier zijn mensen bij elkaar, die om welke reden dan ook, lijden. Het mag eenzaamheid zijn, moeite met de samenleving, lijden door ziekte (vooral dit), maar ze zijn samen. Hier komt elk om dezelfde redenen. Wie hier zijn hand heft, van zijn geloof (waarom dan ook, wat voor geloof dan ook) getuigt kan dat eindelijk openbaar doen zonder gek aangekeken te worden. Ze vormen een gelukkige club, en het zijn gewoonlijk dezelfde die komen, elke avond.

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam, L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Rechter te Arnhem; J. E. Bouter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgeneeskunde te Zwolle; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; mej. drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam en M. Paulissen te Voorburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7.50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50. Adres voor het opgeven van leden en abonne's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a. A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7,50 voor studenten, verpleegsters, arts- tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.